

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2374/2020
17.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Лазар Гутеша, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Мирјана Алексић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 28/20 од 22.01.2020. године, у седници одржаној 17.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 28/20 од 22.01.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Вршцу П2 193/18 од 05.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се заједничка малолетна деца: ВВ, рођена ...2008. године и ГГ рођена ...2010. године, повере њему – оцу, на самостално вршење родитељског права и да се утврди пребивалиште малолетне деце на његовој адреси у ..., да се тужена обавезе да почев од дана подношења тужбе па убудуће док за то постоје законски услови плаћа на име свог доприноса за издржавање малолетне деце месечно по 8.000,00 динара и да се на тај начин измени одлука о вршењу родитељског права одређена пресудом Основног суда у Вршцу П2 292/16 од 10.11.2016. године и издржавању малолетне деце одређена пресудом истог суда од 12.01.2017. године. Ставом другим изреке, одређено је одржавање личних односа између малолетне деце и тужиоца на начни ближе одређен у изреци ове пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог тужене да се одреди привремена мера којом би се одредило одржавање личних односа деце и тужиоца до правноснажног окончања поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 28/20 од 22.01.2020. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде и то одлуке садржане у ставовима првом и другом изреке, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде

одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност другостепене пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП с`обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди. Супротно тврдњи ревидента, овај суд сматра да је другостепени суд оценио битне жалбене наводе.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак дана ...2007. године и током трајања брачне заједнице добили двоје заједничке деце и то ВВ (рођена ...2008. године) и ГГ (рођена ...2010. године). Односи између брачних другова су озбиљно и трајно поремећени, због чега је брак странака разведен делимичном пресудом Основног суда у Вршцу П2 292/16 од 10.11.2016. године. Том пресудом заједничка деца парничних странака поверена су мајци (овде туженој) ради самосталног вршења родитељског права, утврђено је да пребивалиште деце буде на адреси мајке у Пресудом истог суда од 12.01.2017.године, регулисан је и начин издржавања малолетне деце, па је тужени,као отац обавезан да на име законског издржавања малолетне деце плаћа месечно новчани износ од по 8.000,00 динара, односно укупно 16.000,00 динара. Мал. деца живе са мајком у двособном стану у власништву породице, а да бригу око њих тужена организује уз помоћ својих родитеља. Тужилац-отац живи у селу ..., са својим родитељима у породичној кући. Мал. ВВ има 10 година и 8 месеци, ученица је четвртог разреда,а мал. ГГ 9 година и 2 месеца,а обе остварују одличан успех и баве се спортом. Из налаза судског вештака клиничког психолога и дечијег психолога од 03.06.2019. године, утврђено је да деца вербализују жељу да живе са породицом оца, те да су мотивисана актуелном ситуацијом у којој је мајка остварила емотивну везу са другом особом без експлицирања директног одбацујућег односа према мајци, као и без навођења негативних и трауматизирајућих искустава.Из налаза и мишљења Центра за социјални рад ..., где тужена и мал. деца имају пребивалиште и Центра за социјални рад ..., где тужилац има пребивалиште утврђено је да оба родитеља и мајка и отац поседују капацитете да врше родитељско право, али да постоји континуираност боравка деце у домаћинству мајке, где су деца адаптирана и успешно функционишу у садашњој средини где живе са мајком за разлику од одласка у мање подстицајну средину када би се лишиле и емотивних и социјалних релација које су годинама успостављене, те да би уколико би биле поверене оцу морале да путују у најближу школу у Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад Вршац од 10.09.2019. године, који представља синтетизовано мишљење овог Центра и Центра за социјални рад Пландиште, као и процене вештака–клиничког психолога, у најбољем интересу малолетне деце је да буду поверена на самостално вршење родитељског права мајци, односно нема елемената за евентуалну измену одлуке о вршењу родитељског права, с обзиром на пол и узраст малолетне деце и социјалну средину у којој се налазе, као и доступност подстицајних садржаја. Предложио је да се измени постојећа привремена мера и да се односи између

мал. деце и оца одржавају на начин како је одређено у ставу другом изреке побијене пресуде, а који представља уобичајени стандард.

Код утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално када су закључили да нису испуњени услови за измену раније одлуке о вршењу родитељског права П2 292/16 од 10.11.2016. године, те да је у интересу деце да и даље буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права на основу члана 77. став 3. Породичног закона-ПЗ, као и у погледу одржавања личних односа овде тужиоца, као оца са малолетном децом.

Нису основани ревизијски наводи којима се побија одлука о самосталном вршењу родитељског права и одређеном моделу виђања.

И по оцени Врховног касационог суда, у ситуацији када оба родитеља поседују капацитете да врше родитељско право, одлука о томе да тужена, као мајка врши самостално родитељско право донета је на основу члана 77. став 3. Породичног закона-ПЗ, након мишљења органа старатељства прибављених у смислу члана 270. истог закона и вођења рачуна о најбољем интересу деце. Најбољи интерес деце је правни стандард предвиђен чланом 3. Конвенције Уједињених нација о правима детета, преузет је у одредбама чланова 6. и 266. става 1. Породичног закона и цени се према околностима сваког конкретног случаја. У конкретној ситуацији присутност мајке на родитељском плану од рођења деце, континуираност боравка деце у мајчином домаћинству, социјална средина и доступност подстицајних садржаја у ..., све имајући у виду да се ради о деци млађег школског узраста, развојне потребе деце женског пола, као и непостојање школе у ..., указују на правилан закључак нижестепених судова да је у њиховом најбољем интересу да родитељско право самостално врши тужена.

Супротно наводима ревизије приликом доношења ове одлуке нижестепени судови су поступили у смислу члана 270. Породичног закона, који налаже да је суд дужан да пре него што донесе одлуку о заштити права детета или у вршењу односно лишењу родитељског права затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Имајући у виду цитирану законску одредбу првостепени суд је исправно поступио када је затражио мишљење Центра за социјални рад Вршац и Центра за социјални рад Пландиште, као и клиничког психолога Николе Танасковића (судског вештака), па је правилан закључак да нема места измени одлуке у вршењу родитељског права, с тим да се оваквом одлуком тужилац као отац не дисквалификује за вршење тог права већ се у први план ставља интерес малолетне деце који има приоритет у односу на жеље и интересе родитеља и који у конкретној ситуацији налаже да малолетне ћерке странака наставе да живе са мајком што је њихова примарна потреба.

По оцени овог суда, супротно наводима ревизије, правилна је одлука о самосталном вршењу родитељског права, имајући у виду узраст и женски пол мал. деце, којима је потребна појачана нега и пажња мајке, као и чињеницу да је суд који не располаже стручним знањем које је потребно да би се разјасниле и утврдиле све чињенице од значаја за одлуку о поверавању малолетне деце једном од родитеља, исправно поступио када је ради утврђивања тих околности затражио мишљење Центра за социјални рад Вршац и Центра за социјални рад Пландиште и вештака -клиничког и дечијег психолога, чији усаглашени налаз и мишљење је суд правилно прихватио. С

тога су без утицаја наводи ревизије којима се указује на постојање пропуста мајке у родитељском старању, јер је током поступка несумњиво утврђено да су малолетна ВВ и ГГ задовољавајућег психофизичког развоја, неговане су и лепо васпитане, те њихове емоционални развој одговара календарском узрасту и да код њих није установљено постојање било какве психијатријске дијагнозе или поремећаја који би указивало на њихово занимаривње од стране мајке и њене примарне породице.

Сходно одредби чл. 65. Породичног закона, дете које је навршило 10.годину живота може слободно и непосредно изразити свије мишљење у судском поступку. Међутим, супротно наводима ревизије, суд није обавезан да одлучи у складу са мишљењем и жељом малолетног детета, уколико оно није у складу са његовим најбољим интересом. Мишљење деце у конкретном случају је оцењено на адекватан начин и на основу свих изведених доказа, а имајући у виду синтетизовано мишљење Центра за социјални рад, као и мишљење вештака (који су стручно мишљење дали и на основу уредног контакта са парничним странкама и мал. децом). Ово из разлога, што је и поред важне улоге оца, улога мајке приоритетна у задовољавању свих животних и свакодневних потреба деце, посебно када се има у виду да је мајка у претходном периоду у свему на задовољавајући начин водила бригу о деци, те да у садашњем моменту не постоје околности које би указивале да је мајка компромитована да врши самостално родитељско право, будући да је утврђено да деца функционишу добро у својој породичној средини.

На основу члана 61. Породичног закона-ПЗ уређен је на начин одржавања личних односа туженог као оца са малолетном децом која неће живети у његовом породичном домаћинству. Начин одржавања личних односа малолетне деце и тужиоца уређен је на основу мишљења органа старатељства који је имао у виду све околности конкретног случаја, као и да је њихово виђање потребно ускладити са могућностима и школским обавезама малолетне деце, као и породичним и радним обавезама парничних странака, јер се њихова пребивалишта налазе у различитим местима (... и ...), што се на најбољи начин може остварити њиховим договором. По оцени овога суда одређен модел виђања оца и малолетне деце је оптималан с обзиром на узраст деце, а допринеће успостављању квалитетнијих и блиских односа оца и малолетних ћерки и омогућити да тужилац има значајну улогу и увид у подизању и васпитавању своје деце. Према утврђеном моделу, виђање деце са оцем остварује се на уобичајени начин. При томе, тужилац у образложењу ревизије не указује посебно на погрешну примену материјалног права у односу на одлуку о одређеном моделу виђања.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић